

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz www.ceskyfocalpoint.cz

číslo 1/2017

www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

ZAMĚŘENÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI V OBLASTI PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ A ZAMĚSTNANOSTI V ROCE 2017

Zaměření kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce v roce 2017 především zohledňuje výsledky a zkušenosti z kontrolní činnosti v uplynulých letech, analýzy pracovní úrazovosti a čerpá i z obsahu podnětů ke kontrole.

V oblasti pracovněprávních vztahů orgány inspekce práce v roce 2017 zaměří svou kontrolní činnost zejména na oblast agenturního zaměstnávání, dále problematiku dodržování nejnižší úrovně minimální a zaručené mzdy, např. u řidičů autobusové dopravy. Svou kontrolní činnost v této oblasti zaměří oblastní inspektoráty práce rovněž na oblast rovného zacházení se zaměstnanci, na zákaz diskriminace a problematiku rovného odměňování mužů a žen.

Významným impulsem k provádění kontrol budou jako každoročně i podněty ke kontrole, které upozorňují na porušování právních předpisů ze strany zaměstnavatelů. Každoročně orgány inspekce práce obdrží cca 8 000 podnětů ke kontrole. Prováděnými kontrolami v souvislosti s podněty směřujícími do pracovněprávní oblasti si Státní úřad inspekce práce klade za cíl pozitivně působit na zaměstnavatele, aby plnili zákonem stanovená pravidla, zejména v oblasti odměňování zaměstnanců,

vzniku nebo skončení pracovního poměru, pracovní doby a dalších oblastech, která zajišťují práva zaměstnanců v pracovněprávním vztahu.

I v roce 2017 zaměří orgány inspekce práce svou intenzivní kontrolní činnost na odhalování nelegálního zaměstnávání občanů ČR a cizinců. Takto zaměřených kontrol bude provedeno minimálně 8 500. Součástí těchto kontrol bude i několik mimořádných kontrolních akcí, které budou probíhat ve shodném časovém úseku na celém území ČR.

Dále se orgány inspekce práce v oblasti zaměstnanosti zaměří na kontroly subjektů zprostředkovávajících zaměstnání bez povolení. Jde převážně o zaměstnavatele, kteří nemají povolení ke zprostředkování zaměstnání, ale ve skutečnosti se chovají jako agentura práce. Částečně takové chování vykazují i agentury práce s povolením. Obě skupiny využívají při přidělení svých zaměstnanců k výkonu práce k uživateli obchodní smlouvy místo dohod uzavřených podle § 308 zákoníku práce.

Ing. Michal Kubík,
kontrolor-analytik
Státní úřad inspekce práce

ZÁVAŽNÝ PRACOVNÍ ÚRAZ ZAMĚSTNANCE PŘI ČIŠTĚNÍ PÁSOVÉHO DOPRAVNÍKU NA UHLÍ V KOTELNĚ ELEKTRÁRNY

K závažnému úrazu došlo dne 6. 1. 2016 při čištění podavače paliva. Mistr kotelny spolu se svými dvěma podřízenými prováděli čištění pásového dopravníku na uhlí. Jeden ze zaměstnanců podavač vypnul přepínačem ve skříni opravárenského provozu do polohy VYPNUTO. Zaměstnanci demontovali kryty vratné stanice, kryt klenby a kryt na průzoru. Následně probíhalo čištění tlakovým vzduchem, během kterého se ruka postiženého dostala do vnitřního prostoru podavače, kde došlo k zachycení rukavice dopravníkem a následnému utržení pravé ruky v zápěstí.

Mechanismem vzniku úrazu bylo pravděpodobně ustřížení ruky v zápěstí, která se dostala do střížného místa mezi článkem řetězu a ocelovým stolem, který se nachází uvnitř zařízení.

Ruku našel později směnový inženýr. Ležela údajně na uhlí uvnitř dopravníku přímo pod otvorem. Vlivem značné devastace končetiny nebylo možné tuto zachránit a proto poškozený musí používat ruku robotickou.

Šetřením bylo mimo jiné zjištěno, že zaměstnavatel nepřijal opatření, aby v době, kdy je zařízení v chodu, nemohlo dojít ke kontaktu pracovníka s pohyblivou částí strojního zařízení v místě vratné stanice a kontrolních bočních otvorů. Zaměstnavatel nestanovil a nekontroloval minimální bezpečnou vzdálenost od zařízení, ve které se zaměstnanci mohou nacházet v době, kdy je odkrytované zařízení v přestávkách v čištění dočasně uváděno do chodu za účelem odjetí uvolněných nečistot. Při ztrátě stability, pádu či nahodilém pohybu zaměstnance existovalo v blízkosti odkrytovaného zařízení riziko zachycení pohyblivou částí.

Dále bylo zjištěno, že kontrovaná osoba jako zaměstnavatel provozovala podavač paliva, který může být zapínán a ovládán ze skříňové opravárenského provozu. Tato skříň se nachází v místě, ze kterého se obsluha nemá možnost přesvědčit, že v nebezpečném prostoru za vratnou stanicí podavače se nenachází žádný zaměstnanec. Zařízení nebylo vybaveno bezpečnostním systémem, který by vydával zvukový nebo i viditelný výstražný signál, aby zaměstnanci zdržující se v nebezpečném prostoru měli vždy dostatek času tento prostor opustit.

V rámci šetření výše uvedeného závažného úrazu byla ze strany Oblastního inspektorátu práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj provedena kontrola u organizace provozující předmětné zařízení, při které byly zjištěny nedostatky na úseku bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a pracovních podmínek.

Kontrolovaný subjekt přijal v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, podle § 105 odst. 5, patřičná technická, organizační a výchovná opatření.

Se zaměstnavatelem postiženého byl dne 13. 4. 2016 sepsán protokol, bylo vydáno opatření k odstranění zjištěných nedostatků a následně zahájeno správní řízení a uložena sankce za nedodržení povinností v oblasti bezpečnosti práce.

Ing. Ladislav Jirousek, inspektor odd. inspekce VTZ a stavebnictví
Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj

ZAJIŠTĚNÍ ROZŠÍŘENÉ PORADENSKÉ ČINNOSTI PRO ZAMĚSTNANCE VELKÉHO ZAMĚSTNAVATELE V REGIONU V PŘÍPADĚ JEHO PROBLÉMŮ S DODRŽENÍM ZÁVAZKŮ VŮČI SVÝM ZAMĚSTNANCŮM

Při poskytování poradenské činnosti v působnosti Oblastního inspektorátu práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu jsme se setkali se situací, kdy významný zaměstnavatel v Jihočeském kraji nebyl schopen dodržet své závazky vůči svým zaměstnancům ve vyplácení mezd.

Koncem srpna 2016 došlo v jedné významné výrobní firmě odchodem celého vrcholového vedení k vyvrcholení krizové situace. Společnost byla krátce zcela bez vedení, posléze byl jmenován nový generální ředitel, který však po krátké době sám odstoupil z funkce. Po odstoupení generálního ředitele byli majitelem stanoveni externí zástupci, kteří zajišťovali jednotlivé činnosti společnosti, např. personální, výrobní a obchodní, ale nebyli oprávněni jednat jménem společnosti.

Ve společnosti byla situace nepřehledná, chvílemi nebylo ani s kým jednat. Zaměstnancům nebyly vyplaceny mzdy za měsíc červenec 2016 v pravidelném výplatním termínu, který byl sjednán i jako termín splatnosti mzdy.

V průběhu této nejasné situace bylo ze strany inspektorátu poskytováno základní poradenství nepřetržitě, a to každý den v sídle inspektorátu v Českých Budějovicích a také na nejbližším kontaktním místě.

Koncem srpna 2016 se zástupci inspektorátu práce, Okresní správy sociálního zabezpečení a Úřadu práce ČR účastnili jednání s externími zástupci vedení společnosti o aktuální situaci. Proběhlo i setkání se zaměstnanci společnosti. V průběhu jednání byl vyčleněn časový prostor pro zodpovězení dotazů přítomných zaměstnanců směřujících k zástupcům všech tří institucí. Následně proběhlo

i jednání se zástupci odborové organizace, na kterém bylo dohodnuto se vzájemně informovat o změnách.

S ohledem na zvýšený nápor a rozsah dotazů v poradenství, přistoupil inspektorát ke zřízení zvláštní telefonní linky, na které určený inspektor nepřetržitě poskytoval poradenství zaměstnancům společnosti. Hlavním důvodem zřízení této zvláštní linky bylo zajištění jednotného postupu při poskytování poradenství ze strany inspektorátu, a to z důvodu rychle se měnící situace ve společnosti. Zřízením zvláštní telefonní linky bylo také odstraněno riziko poskytnutí nedostatečných a hlavně nepřesných informací tazateli s ohledem na měnící se situaci ve společnosti v případě, kdy by poradenství poskytovalo více inspektorů. Inspektor poskytující poradenství na zvláštní telefonní lince byl průběžně informován o měnící se situaci ve společnosti a mohl tak flexibilně reagovat a odpovídat na podané dotazy zaměstnanců.

Po vstupu strategického partnera do společnosti v září 2016 zaměstnavatel zaměstnancům vyplatil mzdy. Situace se uklidnila a zaměstnavatel nadále zaměstnává zaměstnance prakticky v neměnném počtu.

Aktivní přístup inspektorátu a této společnosti při zajišťování rozšířené poradenské činnosti ukázal, jak lze efektivně a flexibilně přizpůsobit poradenskou činnost měnícím se podmínkám v případě existenčních problémů u významného zaměstnavatele v regionu.

Ing. Milan Novák, inspektor odd. inspekce PVP
Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu

KONTROLY NELEGÁLNÍHO ZAMĚŠTNÁVÁNÍ NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Kontroly nelegálního zaměstnávání na území hlavního města Prahy probíhají, v souladu s plněním úkolů vyhlášených Státním úřadem inspekce práce, po celý rok. V součinnosti s Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy pak opakovaně od roku 2015, vždy ve spolupráci s dalšími orgány. Ve 3. čtvrtletí roku 2016 proběhla v rámci akce „Alkohol“ vyhlášené Policií České republiky (dále jen „PČR“), v součinnosti s Magistrátem hl. m. Prahy a dalšími kontrolními orgány, kontrolní akce se zaměřením na činnost barů, restaurací, heren apod., s nočním provozem. Každý kontrolní orgán samozřejmě pracoval v rámci vlastního předmětu činnosti, přičemž inspektoři práce kontrolovali zejména umožnění výkonu a výkon nelegální práce. Akce byla plánována a provedena, s ohledem na zaměření činnosti orgánů PČR, v termínech na začátku a konci školních prázdnin.

Ke spolupráci byl Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu (konkrétně inspektoři nelegálního zaměstnávání) vyzván PČR na základě zkušeností v rámci spolupráce při realizaci dřívějších akcí, kdy zástupci policie pozitivně hodnotili zejména rozsah pravomocí inspektorátu, způsob provádění kontrol, ale i odbornou úroveň inspektorů, která se projevovala zejména při zjišťování cizinců při výkonu práce.

Místa, resp. subjekty kontroly byly vytipovány složkami policie. Na základě předchozích kontrolních zjištění se jednalo především o bary a případně herny, ve kterých dochází k častějším pořádkovým přestupkům. Šlo o provozovny nejen na území Prahy 1 – Václavské náměstí a okolí, kde se vyskytuje velké množství cizinců, ale s ohledem na možnosti inspektorů i zábavní centra s větším množstvím zaměstnanců na okraji Prahy. PČR vytypovala přibližně 90 provozoven, z nichž inspektoři zkontrolovali 53. Kontroly probíhaly zpravidla ve večerních a nočních hodinách, obvykle v čase od 20:00 do 04:00 hod.

Kontrolami bylo zjištěno jak porušování ustanovení § 136 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, tedy povinnosti zaměstnavatele mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existen-

ci pracovněprávního vztahu, kdy při výkonu práce byli zjištěni studenti v rámci letních brigád, tak i umožnění výkonu nelegální práce dle ust. § 5 písm. e) bod 1. a 2. zákona o zaměstnanosti, tedy mimo pracovněprávní vztah a v případě fyzických osob-cizinců bez povolení k zaměstnání, zaměstnanecké karty nebo modré karty nebo v rozporu s nimi. V některých případech zaměstnavatelé odůvodňovali výkon práce bez pracovněprávního vztahu mj. i tím, že svým oblíbeným hostům dovolují práci za barem, případně byla práce bez smlouvy vysvětlována tak, že příslušné osoby tzv. „zaskakují“ za náhle onemocnělého zaměstnance. Zaměstnavatelé i zaměstnanci byli překvapeni a zaskočení zejména časem prováděných kontrol, ale i množstvím kontrolních orgánů, které se akce zúčastnily.

Spolupráce s PČR v průběhu této akce byla příkladná, když vyčleněné hlídky provázely inspektory po celou dobu jejich přítomnosti v provozovnách, čímž zajistily jejich osobní bezpečnost a bezproblémový výkon kontrol, neboť inspektoři při takových kontrolách čelí nejen běžně vyjadřované slovní averzi kontrolovaných osob, ale často i fyzickým útokům přítomných hostů.

PhDr. Jana Konečná, vedoucí odd. inspekce NLZ
Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu

PŘIPRAVOVANÁ VELETRŽNÍ SETKÁNÍ V ROCE 2017

Dovolujeme si Vás pozvat do společného výstavního stánku, ve kterém budou zástupci odborných státních i nestátních institucí připraveni poskytnout informace a poradenství v celém spektru problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně nabídky odborných publikací, výukových programů, vzdělávacích aktivit a videoprogramů.

Za účasti zástupců z Ministerstva práce a sociálních věcí, Státního úřadu inspekce práce, Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., oblastních inspektorátů práce a dalších partnerů budou veletržní setkání a doprovodné akce probíhat pod patronací a s podporou Evropské agentury pro BOZP v rámci Evropské kampaně BOZP 2016–2017 s názvem „Zdravé pracoviště pro všechny bez rozdílu věku“.

	Termín Místo konání
FOR INDUSTRY 2017 16. mezinárodní veletrh strojírenských technologií	9. - 12. 5. 2017 PVA EXPO PRAHA v Letňanech
Veletrh vědy 2017 Veletrh se zaměřením na vědu, výzkum a vzdělávání	8. - 10. 6. 2017 PVA EXPO PRAHA v Letňanech
Mezinárodní strojírenský veletrh Průmyslový veletrh	9. - 13. 10. 2017 Brno - Výstaviště

SOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDKA STAVEBNÍCH ŘEMESEL SUSO pro školní rok 2016/2017 – 21. ročník

Regionální kola a finále za účasti inspektora z oblastního inspektorátu práce

Místo konání	Termín
Regionální kolo REGION PRAHA, STŘEDNÍ A SEVERNÍ ČECHY PVA EXPO PRAHA v Letňanech	9. - 10. 2. 2017
Regionální kolo REGION SEVERNÍ MORAVA Výstaviště Černá Louka, Ostrava	17. - 18. 3. 2017

Regionální kolo REGION VÝCHODNÍ ČECHY A JIŽNÍ MORAVA Výstaviště ALDIS Hradec Králové	24. - 25. 3. 2017
Regionální kolo REGION JIŽNÍ A ZÁPADNÍ ČECHY Výstaviště České Budějovice	12. - 13. 5. 2017
FINÁLE 21. ROČNÍKU 28. ročník mezinárodního stavebního veletrhu FOR ARCH 2017 PVA Letňany, Praha	19. - 22. 9. 2017

Bližší informace: www.bozpinfo.cz, rubrika Kalendář akcí

Hana Hlavičková,
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

POTVRZENÍ O ZAMĚSTNÁNÍ

Potvrzení o zaměstnání patří k základním dokladům pracovněprávních vztahů již několik desítek let, a přesto se orgány inspekce práce ve své praxi setkávají s mnoha pochybeními, které se tohoto dokumentu týkají.

Potvrzení o zaměstnání (příp. potvrzení při změně zaměstnání či zápočtový list) je doklad, který přehledně shrnuje skončený pracovněprávní vztah a deklaruje některé jeho parametry. V případě, kdy jsou ze mzdy zaměstnance prováděny srážky ze mzdy, plní tento doklad nezastupitelnou roli v komunikaci mezi zaměstnavatelem současným a novým.

Legislativně je potvrzení o zaměstnání vymezeno v ustanovení § 313 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „zákoník práce“). Z tohoto ustanovení vyplývá jednoznačně několik povinností, které je třeba ze strany zaměstnavatele beze zbytku splnit.

1. Potvrzení o zaměstnání se vydává jak při skončení pracovního poměru zaměstnance, tak i při skončení dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Není stanovena žádná výjimka, tuto povinnost je tedy třeba splnit i v případě, kdy např. zaměstnanec končí pracovněprávní vztah z důvodu odchodu do starobního důchodu, po ukončení stávajícího pracovněprávního vztahu pokračuje bezprostředně v jiném, či koná i další pracovněprávní vztahy souběžně s končícím.
2. Potvrzení o zaměstnání se zaměstnanci vydává „při skončení“ pracovněprávního vztahu, tedy v den skončení tohoto pracovněprávního vztahu. Tak je stanovena tato povinnost zákoníkem práce a je třeba se vypořádat s technickými obtížemi, které někdy skončení pracovněprávních vztahů provázejí.
3. Potvrzení o zaměstnání se vydává bezpodmínečně. Inspekce práce se při kontrolní činnosti setkává se zaměstnavateli, kteří osobní předání potvrzení o zaměstnání používají jako jeden z posledních způsobů, jak přimět zaměstnance k osobnímu jednání či splnění nějaké uložené povinnosti, a do té doby odmítají potvrzení o zaměstnání vydat. Nejčastějším případem je projednání škodní události způsobené zaměstnancem. V každém případě platí, že splnění této povinnosti zaměstnavatele nelze ničím podmiňovat a je třeba ji bez dalšího splnit.
4. Potvrzení o zaměstnání je zaměstnavatel povinen vydat zaměstnanci. Jen tak bude zaměstnanec vybaven potřebným dokladem pro jednání jak na úřadu práce, tak u případného nového zaměstnavatele. Pokud tedy zaměstnavatel potvrzení o zaměstnání vydá v pořádku a včas, ale nedoručí ho zaměstnanci, není jeho povinnost splněna. Doručování písemností

od zaměstnavatele zaměstnanci je vymezeno zákoníkem práce v ustanovení § 334 a následujících. Zkráceně lze uvést, že potvrzení o zaměstnání je nutné doručovat zaměstnanci do vlastních rukou, a to na pracovišti, v jeho bytě nebo kdekoli bude zastížen anebo prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací. Není-li to možné, může zaměstnavatel písemnost doručit prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.

5. Potvrzení o zaměstnání musí obsahovat údaje, které jsou taxativně vymezeny v již odkazovaném ustanovení § 313 odst. 1 zákoníku práce a zaměstnavatel tedy není oprávněn svévolně přidávat další informace (např. výši průměrného měsíčního výdělku). Zřejmě nejspornějším údajem je údaj o dosažené kvalifikaci, který má, obdobně jako údaj o druhu vykonávané práce, popsat končící pracovněprávní vztah, a deklarovat, zda v jeho průběhu došlo ke změně (tedy zvýšení) kvalifikace zaměstnance.

Na závěr je vhodné doplnit, že nesehlasí-li zaměstnanec s obsahem potvrzení o zaměstnání, může se dle ustanovení § 315 zákoníku práce domáhat do 3 měsíců ode dne, kdy se o obsahu tohoto dokladu dověděl, u soudu, aby zaměstnavateli bylo uloženo přiměřeně jej upravit.

Mgr. Miroslav Ort,
inspektor odd. inspekce PVP
Oblastní inspektorát práce
pro Ústecký kraj a Liberecký kraj

